

جلوه‌هایی از آیین‌های ماه مبارک رمضان در ترکیه

ماه مبارک رمضان در ترکیه آیین‌های خاص و ویژه‌ای دارد و مردم مسلمان ترکیه نیز مانند همه مسلمانان جهان در ماه مبارک رمضان مشتاقانه تلاش می‌کنند تا از فیوضات معنوی این ماه به هر نحو ممکن بهره‌مند شوند.

به گزارش آران نیوز، 98 درصد جمعیت حدود 80 میلیون نفری ترکیه مسلمان هستند و قاطبه مردم سعی می‌کنند که در ماه رمضان روزه گرفته و به عبادت بپردازند و حتی آنهایی که زیاد در قید و بند امور دینی نیستند، سعی می‌کنند که حرمت این ماه را نگه داشته و مغایر با شئون رمضان رفتار نکنند. ماه مبارک رمضان از جمله مناسبت‌های مهم و عمومی مردم کشور ترکیه به شمار می‌رود و به همین علت ایام این ماه مبارک دارای آیین‌های خاص بوده و عید فطر به عنوان پایان آن هم به صورت عمومی جشن گرفته می‌شود. مردم ترکیه، شروع ماه رمضان را شروع ایام خیر و برکت می‌خوانند و آمادگی برای رمضان، از حدود یک ماه مانده به آغاز این ماه آغاز شده و خریدهای مختلف و مخصوص این ماه آغاز می‌شود و مردم خود را برای ضیافت‌الله آماده می‌کنند. مسلمانان ترکیه قبل از شروع ماه رمضان به تزئین خیابان‌ها و مساجد می‌پردازند و با چراغانی و آذین‌بندی مساجد و گذرگاه‌ها، آمدن ماه رمضان را به یکدیگر تبریک می‌گویند. در ماه مبارک رمضان در ترکیه شبکه‌های تلویزیونی اقدام به پخش برنامه‌های مخصوص دینی برای تشریح فضایل ماه رمضان و آشنایی هر چه بیشتر مردم این کشور با اسلام می‌کنند.

در ترکیه نوزادان پسری که در این ماه به دنیا می‌آیند، اغلب 'رمضان' نام‌گذاری می‌شوند. در برخی از مناطق و شهرهای مختلف نمایشگاه‌هایی برپا و در آن بازی‌های سنتی همانند بازی‌های خیمه شب بازی، برنامه موسیقی‌های مذهبی و اصیل برگزار می‌شود. در بخش رمضان‌های سنتی، شربت فروشان، آب نبات فروشان، شیرینی و پشمک فروشان و قهوه‌خانه‌هایی به روش‌های سنتی بازمانده از دوران سنتی با لباس‌ها و وسایل متعلق به دوران عثمانی به فروش محصولات خود می‌پردازند. بعد از افطار، جوانان محل دور یکدیگر جمع شده و تا پاسی از شب را به بازی و یا گردش می‌پردازند.

خوراکی‌های ماه مبارک رمضان در ترکیه عموم مردم ترکیه معتقد هستند که سفره‌های ماه رمضان با خیر و برکت همراه است. ماه مبارک رمضان در این کشور با صرف خوراکی‌های مخصوص همراه است. زیتون، خرما، دست‌کم دو نوع پنیر شامل پنیر معمولی و پنیر موسوم به کاشار از جمله مواد غذایی پرمصرف در این ماه است به طوری که این اقلام را در ماه رمضان تقریباً در تمامی منازل می‌توان مشاهده کرد. در ماه رمضان در ترکیه یک نوع نان مخصوص به نام 'پیده رمضان' پخت می‌شود و ساعتی قبل از افطار صف‌های طولانی را در مقابل نانواهایی که پیده عرضه می‌کنند، می‌توان مشاهده کرد. در ترکیه مرسوم است که مردم افطار خود را با آب، خرما و یا زیتون باز کنند. در سفره‌های ماه رمضان مردم ترکیه، بعد از باز کردن افطار به طور عمده سوپ‌های محلی که از آنها به عنوان 'چوربا' نام می‌برند، صرف می‌شود. بعد از خوردن 'چوربا' نیز اغلب از غذای گوشتی به همراه برنج، ماکارونی و یا بلغور استفاده می‌شود. در ماه رمضان یک نوع شیرینی مخصوص به نام 'گوللاچ' نیز پخت می‌شود که با نشاسته و شیر طبخ شده و به همراه گردو و ادویه مخصوص مصرف می‌شود.

اقدامات خیریه در ماه مبارک رمضان یکی از آداب بسیار زیبای ماه رمضان در ترکیه این است که هنگام افطار، همه روزه‌داران باید بر سفره افطار حاضر باشند و هیچ روزه‌داری نباید از این نعمت محروم باشد به همین دلیل در بیشتر شهرهای ترکیه اطعام روزه‌داران رواج دارد. قبل از رمضان و در طول ایام ماه رمضان نیز خیرین بسته‌های ارزاق را که از قبل تهیه و در فروشگاه‌های این کشور قابل خرید است، خریداری کرده و در اختیار افراد بی‌بضاعت قرار می‌دهند. در این ماه کمک‌های مردمی و شهرداری‌ها به نیازمندان نیز بیش از دیگر ماه‌ها انجام می‌شود. رمضان ماه همیاری و کمک در ترکیه است، در این ماه مردم این کشور سعی بیشتری برای کمک به نیازمندان و مستمندان می‌کنند. در سال‌های اخیر در بسیاری از شهرها و روستاهای ترکیه، برای افطاری دادن به افراد روزه‌دار، در خیابان‌ها چادرهایی برای افطار برپا می‌شود و افراد خیر و یا شهرداری‌ها، روزه‌داران را در این چادرها اطعام کرده و از آنها پذیرایی می‌کنند و امسال شهرداری آنکارا در 9 محله اقدام به برپایی چادرهای اطعام روزه‌داران کرده است.

گردشگری رمضان در ترکیه گردشگری در همه ارکان زندگی اجتماعی ترکیه نفوذ کرده به طوری که آیین‌های رمضان این کشور نیز به موضوعی جذاب برای حضور گردشگران تبدیل شده و تور ماه رمضان ترکیه برای خیلی از گردشگران جالب و جذاب است. برنامه جذاب برای گردشگران در ماه مبارک رمضان به نمایش گذاشتن 'خرقه شریف' است که در استانبول قرار دارد. این خرقة منسوب به نبی مکرم اسلام (ص) است که سلطان سلیم عثمانی هنگام فتح مصر از آخرین خلیفه عباسی دریافت کرد و آن را به همراه واگذاری منصب خلافت به سلطان عثمانی از حجاز به استانبول منتقل کرد و سلطان عبدالحمید دوم با تأسیس مسجدی در سال 1853 میلادی صندوقچه خرقة شریف را برای نگهداری در این مسجد قرار داد. نمایش خرقة شریف بسیار مورد توجه مردم ترکیه است و مسلمانان از نقاط مختلف ترکیه و برخی کشورهای اسلامی برای دیدن آن به استانبول مسافرت می‌کنند. ماه مبارک رمضان در ترکیه حال و هوا و رنگ و بوی خاصی دارد و مسلمانان این کشور با چراغانی و تزئین مساجد به استقبال این ماه مبارک می‌روند. در میان تورهای ترکیه در ماه رمضان، تور استانبول از همه دلچسب‌تر و جذاب‌تر است زیرا در این ماه علاوه بر جاذبه‌های گردشگری استانبول، فرصت آشنایی با آداب و رسوم مردم ترکیه نیز فراهم می‌شود.

در شهرهای توریستی بزرگ ترکیه، برخی رستوران‌ها و فروشگاه‌ها برای مسافران باز هستند. غذا خوردن در اماکن عمومی و خیابانها ممنوع نیست، اما مسافران در رستورانها، کافه‌ها و چایخانه‌هایی که با پرده‌ها محصور شده‌اند، برای صرف خوراکی‌ها حاضر می‌شوند.

در شهر استانبول، مردم هنگام افطار در کنار مسجد سلطان احمد جمع شده و قرآن می خوانند. برای رفتن به بسیاری از رستوران ها در وقت افطار، باید از پیش جا رزرو کرد و یا به صورت غذاهای مشخصی که به سلیقه آشپز کنار هم گذاشته شده، تن داد.

با شروع ماه مبارک رمضان در ترکیه، نمایشگاه بزرگی از کتاب های اسلامی برگزار می شود که تا پایان ماه رمضان ادامه دارد و در آن کتاب های دینی معرفی و فروخته می شود. فعالیت های این نمایشگاه هر روز بعد از نماز مغرب آغاز می شود و روزانه هزاران نفر از آن دیدن می کنند.

در یک سوی این نمایشگاه نیز مکانی برای افطاری یا غذاهای پس از افطاری وجود دارد. در محوطه بیرونی نمایشگاه هم برخی مردم تولیدات دستی و کارهای هنری و برخی محصولات غذایی خود مانند تابلوهای خطاطی اسلامی، تصاویر اسلامی، کتاب های دینی، عطرها و شیرینی های مخصوص را به فروش می رسانند.

مساجد ترکیه در ماه مبارک رمضان تعصبات، تمیزی و آمادگی مساجد برای ماه رمضان دست کم از حدود یک ماه مانده به رمضان آغاز شده و با شروع ماه رمضان، مساجد نیز پذیرای خیل پر شمار روزه داران می شود.

همچنین در این ماه مساجد ترکیه نیز پذیرای تعداد بیشتری نمازگزار است به طوری که به هنگام نمازهای یومیه تقریباً همه مساجد پر می شود. نمازهای موسوم به نماز تراویح که شامل 21 رکعت است، در ماه رمضان اقامه می شود و بدون اغراق می توان گفت که تمامی مساجد این کشور در شب های رمضان و در زمان اقامه نماز تراویح مملو از جمعیت می شود.

نمازهای جمعه نیز در ماه رمضان ترکیه نسبت به دیگر ماه ها با شکوه بیشتری اقامه می شود. در آیین شب قدر که در ترکیه در 28 رمضان برگزار می شود، تعداد نمازگزاران حاضر در مساجد این کشور به بالاترین میزان می رسد و نمازگزاران به دلیل کثرت جمعیت حتی در بیرون از مساجد نیز به اقامه نماز می پردازند.

مساجد ترکیه در این ماه شاهد ازدحام کثیری از مسلمانان برای ادای نماز و برپایی مراسم شب های قدر است. از دیگر مراسمی که شور و هیجان خاصی را به روزه داران به خصوص در زمان سحر می دهد، چاووشی خوانی به سیاق سنتی در هنگام سحر است. هنگام سحر علاوه بر بانگ مناجات مساجد، بر اساس عادت دیرینه و قدیمی، سحرخوان ها (چاووش خوان ها) به خیابانها و کوچه ها آمده و برای بیدار کردن مسلمانان جهت خوردن سحری و اقامه نماز آواز سر می دهد.

مسلمانان روزه دار ترکیه بعد از اقامه نماز صبح، در مساجد به قرائت قرآن می پردازند. قوانین ماه رمضان در ترکیه سخت گیرانه نیست. در این ماه در مساجد ترکیه قرائت و تفسیر قرآن بسیار رواج دارد. سحرها، علاوه بر ادعیه مساجد، مردم هم همدیگر را برای سحری خوردن بیدار می کنند. در حقیقت این یک عادت قدیمی است که حتی توسعه وسایل ارتباط جمعی هم نتوانسته آن را از بین ببرد.

آخرین روز ماه رمضان و عید فطر آخرین روز ماه رمضان در ترکیه به نام روز 'عرفه' نامیده می شود. در روز عرفه برای کودکان لباس های نو خریداری شده و در هر منزلی آب نبات و شکلات به وفور یافت می شود. 10 روز مانده به پایان ماه رمضان تلاش برای برگزاری هر چه باشکوه تر 'عید فطر' آغاز می شود. عید فطر به همراه 'عید قربان' دو عید بزرگ و از اعیاد ملی و مذهبی ترکیه محسوب شده و به همین مناسبت به مدت سه روز تعطیل اعلام می شود.

قبل از فرا رسیدن عید فطر، منازل تمیز می شود و بانوان این خطه از سرزمین های اسلامی برای پذیرایی از میهمانان اقدام به طبخ شیرینی های مختلف از جمله باقلوای معروف ترک می کنند.

قبل از عید فطر، بانوان برای پذیرایی از میهمانان خود علاوه بر انواع شیرینی، اقدام به طبخ دلمه برگ، یک نوع غذای سرد خمیری موسوم به 'بورک' نیز می کنند و از میهمانان خود در روزهای عید با شیرینی، بورک و دلمه و نیز انواع غذاهای گرم دیگر که همه روزه تهیه می شود، پذیرایی می کنند.

عید فطر را در ترکیه عید رمضان می نامند و البته این روز به علت مصرف زیاد شیرینی و آب نبات به خصوص برای هدیه دادن به کودکان به 'شکر بایرامی' (عید شکر) هم معروف است. در عید فطر زیارت اهل قبور، پوشیدن لباس های نو، دید و بازدید خویشاوندان و دوستان و آشنایان مرسوم است و نماز عید فطر هم با شکوه تمام در مساجد سراسر این کشور برگزار می شود.

در روز عید فطر بعد از اقامه نماز عید، مردان به منزل آمده و افراد خانواده در کنار یکدیگر صبحانه را صرف می کنند و بعد از صرف صبحانه، بزرگان فامیل در منازل خود پذیرای کوچکترها می شوند. در روزهای عید دست بزرگان بوسیده شده و از آنها عیدی دریافت می شود.

به هنگام ورود به منازل در مرحله اول برای راحتی و تمیز کردن دست میهمانان، به آنها 'کولونیا' داده می شود. کولونیا ماده ای است که به دلیل وجود الکل خاصیت ضد عفونی کننده دارد و چون در تولید آن لیمو نیز به کار رفته است، باعث لطیف شدن دست می شود.

در بدو ورود به میهمانان شکلات داده شده و سپس با قهوه ترک از آنها پذیرایی می شود. بعد از قهوه ترک با باقلوای خانگی از میهمانان پذیرایی به عمل می آید و اگر موقع ظهر و یا عصر باشد، از میهمانان با دلمه برگ، بورک و دیگر غذاهایی که پخته شده، پذیرایی می شود.

بزرگان بسته به استطاعت خود در این روزها به کوچکترها عیدی می دهند. همچنین در روزهای عید فطر، کودکان با در دست داشتن کیسه هایی زنگ منازل را به صدا درآورده و عید را تبریک می گویند و صاحبان منازل نیز بسته به قدرت مالی خود به آنها آب نبات، شکلات و یا پول نقد عیدی می دهند.

در روزهای عید فطر که سه روز است، برنامه های مخصوص شادی از شبکه های تلویزیونی ترکیه پخش می شود.